

CINCI PAȘI CUM MOLDOVA VA FI OBLIGATĂ SĂ ACHITE 52 MILIOANE EURO INVESTITORULUI PORTULUI GIURGIULEȘTI

Autoritățile Republicii Moldova și clasa politică, implicată în prezent în campanie electorală evită să discute public conflictul din jurul Portului Internațional Liber Giurgiuilești, presupunând eronat, că acest conflict este un conflict judiciar între două părți implicate și Guvernul, Parlamentul și Președinția nu au nimic cu acest conflict.

- Portul Giurgiuilești, este proprietatea Moldovei, pentru care noi am făcut schimb de teritorii cu Ucraina. Noi suntem parte implicată în acest conflict, cel puțin în calitate de proprietari.
- Portul Giurgiuilești face parte din infrastructura noastră critică, care este un element esențial al securității naționale și orice se întâmplă în jurul acestui Port trebuie să devină subiect de discuții în toate ramurile puterii, inclusiv la Consiliul Suprem de Securitate.
- Moldova ca țară, este garant al investițiilor efectuate în acest port. Noi prin legislația națională, acordurile internaționale la care facem parte, acordurile bilaterale de protecție reciprocă a investițiilor, precum și prin acordul de investiții în Port din 2004 avem obligații financiare în fața investorului și riscăm să le achităm în caz dacă evenimentele derulează într-o direcție greșită.

Ori obligația autorităților este de a proteja interesul public și a evita prin toate mijloacele legale posibile situația când v-om fi obligați de lege și acordurile semnate să plătim despăgubiri investorului.

Subiectul portului Giurgiuilești este un subiect de importanță națională, cu implicații directe asupra securității țării, iar în prezent și cu riscuri clare pentru bugetul public.

Evenimentele care au derulat și derulează în ultimii ani, au creat toate circumstanțele prin care Moldova riscă să fie obligată să achite cel puțin 52 milioane Euro investorului inițial în Port, asta după ce noi deja am plătit sub formă de scutiri fiscale peste 100 milioane Euro și alte peste 100 milioane euro investiții în infrastructura adiacentă cum ar fi calea ferată și drumurile naționale spre port.

Putem spune că situația de acum nu a apărut spontan, dar este un lung șir de evenimente, în urma cărora noi am rămas fără bani, fără Port și în pragul unei noi obligații de plată de cel puțin 52 milioane Euro. Mai jos am descris 5 pași până s-a ajuns la această situație dezastruoasă.

Nu e de mirare că Guvernul rapid a înțeles capcana acestor "proiecte economice". Majoritatea din ele care au fost garantate de Guvern s-au dovedit a fi moarte, fără șanse de succes, iar datoriile creditoare au devenit datorii publice, care urmau să fie achitate de către cetățenii țării din Bugetul de Stat.

Anume din acest motiv în 1998 Parlamentul interzice prin lege Guvernului orice angajament și garanții de stat în proiecte economice. Cei drept în 2014, Guvernul a modificat legea și a oferit o nouă garanție de 13,4 miliarde lei, cunoscută în prezent ca "jaful miliardului".

De fapt, toate aceste Garanții de stat pentru proiecte economice s-au adeverit o schemă de sustragere a banului public.

Portul a fost conservat în 1998, într-o fază primară, fără nici o perspectivă clară de repornire sau finisare a lui. Evident BERD dorea să vadă un plan cum își recuperează banii dintr-un proiect mort, Garantat de Guvern, dar care la rândul său era în incapacitate de plată. Toți erau în căutare de soluții, care nu au întârziat să apară.

Moldova își protejează infrastructura sa critică

Moldova până în prezent nu are o lege privind protecția infrastructurii sale critice. Drept consecință, Portul Giurgiulești, Aeroportul, Gările Auto, toate elemente de infrastructură critică, prin acțiuni dubioase au fost scoase de sub administrarea statului și sunt tranzacționate în prezent prin diverse zone off-shore, fără ca autoritățile noastre să întreprindă careva acțiuni concrete. În 2004, chiar dacă nu exista o lege privind infrastructura, critică, iar acest concept lipsea totalmente în discursul public. Autoritățile de atunci, totuși în mod precaut s-au securizat și au întreprins elemente importante de protecție a Portului în acordul de investiții din 2004, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și "Azpetrol" SRL, "Azertrans" SRL, "Azpetrol Refinery" SRL. Acest grup de companii aveau un fondator unic ("Azeri Oil Services Group" BV), care la rândul lui era fondat de alte entități, iar beneficiarul final era Rafiq Aliyev, om de afaceri din Azerbaidjan. Prin acest Acord Guvernul a stipulat expres că nici un fel de tranzacții cu acțiunile Portului Giurgiulești nu pot avea loc fără permisiunea prealabilă a Guvernului.

Prin acest mecanism Guvernul a decis să securizeze Portul ca obiect al infrastructurii critice de eventualele preluări dubioase. Însă chiar dacă a deținut acest instrument, Guvernul nu a făcut uz de el nici la prima nici la a doua preluare aportului, cea ce creează suspiciuni rezonabile că anumiți factori de decizie au dat dovadă fie de neglijență în serviciu, fie de rea intenție, fapt care creează premise de a suspecta implicarea regretabilă a Guvernului în evenimentele negative din jurul Portului.

Moldova oferă garanții investitorului

Chiar dacă Moldova este parte a multor acorduri internaționale și acorduri bilaterale de protecție a investițiilor, totuși investitorul a primit garanții suplimentare prin Acordul de Investiții semnat cu Guvernul și aprobat de Parlament prin legea nr.7 din 17.02.2005, publicată pe 4.03.2005.

Prin acest Acord Guvernul se obligă:

"să protejeze, să ramburseze și să asigure compensații AZPETROL, în privința oricăror acțiuni ale terțelor părți",

"să depună eforturi Maxime, pentru preîntâmpinarea acțiunilor ilegale care afectează Investițiile sau Activitățile"

"să întreprindă toate acțiunile necesare, în conformitate cu legislația Republicii Moldova, în vederea executării obligațiilor sale din acest Acord"

Totodată prin acest Acord Guvernul stipulează expres că:

"Guvernul are toate împuternicirile necesare pentru a îndeplini obligațiile din Acord"

"Toate obligațiile Autorităților Publice din acest Acord, sunt obligațiile Statului"

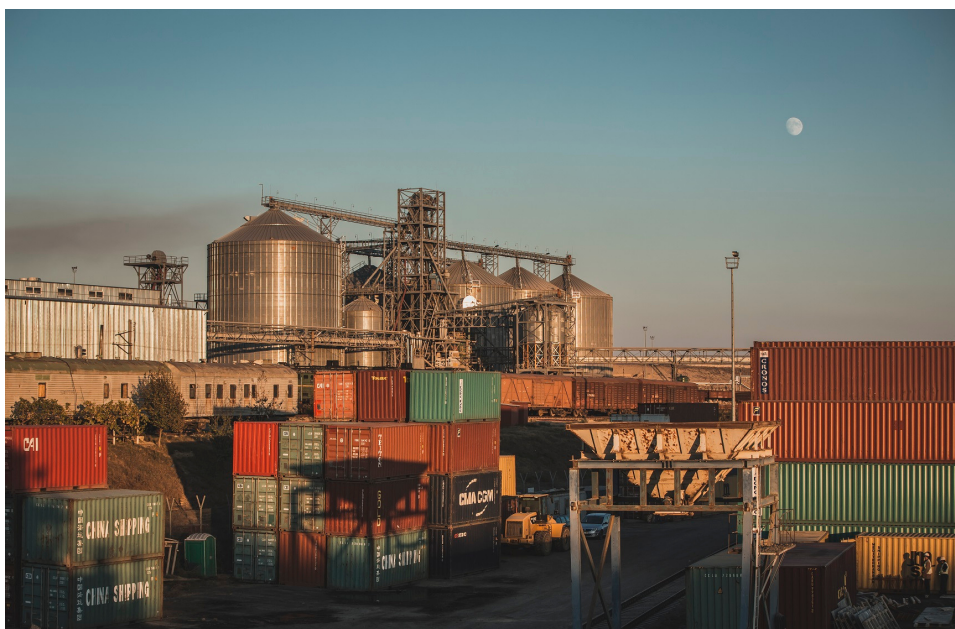
Astfel, Guvernul a oferit Garanții expres Investitorului și s-a obligat să întreprindă toate acțiunile necesare pentru a proteja investitorul, iar toate obligațiile oferite de autorități sunt automat obligații ale Republicii Moldova.

Guvernul la acea vreme sincer credea că plătind 100 milioane EURO și-a rezolvat problema pentru totdeauna, dar nu a fost să fie. Cel mai probabil urmează să mai achităm alte zeci de milioane de Euro.

Investitorul își protejează suplimentar investiția

Având toate aceste garanții legale, investitorul AZPETROL, era conștient de faptul că urmează să activeze într-o zonă cu risc sporit din Europa. Pentru a evita posibile atacuri raider din viitor și pentru a-și proteja investiția, el decide să se asigure cu-n paravan suplimentar. Drept paravan de protecție a investiției a fost aleasă Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), care a obținut 20% din acțiunile portului cu drept de răscumpărare cu sumă fixă.

Ulterior, când Rafiq Aliyev, beneficiarul efectiv al Portului Giurgiulești este arestat pe motive politice în Azerbaidjan și devine deținut politic, fostul angajat BERD, Thomas Moser, prin mai multe tranzacții, devine deținător nominal al portului, iar beneficiarul real rămâne tot Rafiq Aliyev. În așa fel investitorul reușește să-și protejeze investiția, iar BERD, inclusiv și prin fostul său angajat Thomas Moser la acea etapă părea că este un paravan sigur de protecție a investițiilor.

Preluarea reală a Portului de Thomas Moser

În 2010, prin mai multe inginerii financiare, persoana de încredere a investitorului, preia portul și devine proprietarul lui real contra sumei de 344 USD. BERD, care a fost antrenat ca garant al investițiilor în Moldova nu vede nici o problemă în această tranzacție, mai mult el vinde și cota sa, dar în mod neclar continuă să obțină 65% din veniturile companiei care gestionează Portul.

La această etapă autoritățile Moldovei, chiar dacă aveau obligația legală și cea conform Acordului de Investiții din 2004 să protejeze investitorul nu întreprinde absolut nimic. Prin inacțiunile sale Guvernul a creat toate condițiile necesare, pentru că Republica Moldova să fie obligată de a achita despăgubiri și compensații investitorului, cel puțin în mărimea investițiilor efectuate de 52 milioane EURO.

Guvernul întreprinde acțiuni clare contra investitorului inițial al portului

După eliberarea din detenție Rafiq Aliyev, apelând la justiție reușește să-și întoarcă înapoi toate investițiile preluate ilegal de Thomas Moser, cu excepția Portului Giurgiulești. Amintim aici că Guvernul se face vinovat de faptul că nu a protejat nici într-un fel investitorul și pentru perioada când el a fost depozat ilegal de proprietari nu a oferit nici un fel de compensații. Mai mult nu există nici o dovadă că Guvernul a întreprins careva acțiuni, pentru a proteja investitorul, fapt ce îl face pasibil de răspundere în conformitate cu obligațiile asumate prin Acordul de Investiții.

Ulterior Investitorul cu care Guvernul a semnat în 2004 Acordul de Investiție obține prin decizia definitivă a instanței de judecată, obligarea fostului angajat BERD, Thomas Moser să achite peste 178 milioane lei, este aplicat sechestrul asupra companiilor administratoare ale Portului, iar Agenția Servicii Publice îi este interzisă orice modificare a statului unde figurează compania gestionară a Portului. În toată această perioadă investitorul nu este susținut nici sub o formă de către Guvern, chiar dacă era obligat să o facă prin Acordul de Investiții.

Mai mult, în anul 2020, cu aportul și susținerea Guvernului, BERD cu ajutorul unor asociații de afaceri, a încercat modificarea legislației (proiect de lege nr.340 din 20.07.2020 pentru modificarea mai multor acte normative - Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, Legea privind societățile cu răspundere limitată, Codul de executare, Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali) pentru a exclude posibilitatea de răspundere a beneficiarului final pentru activitatea companiilor sale, fapt ce i-ar fi asigurat o protecție juridică suplimentară lui Thomas Moser. Proiectul de lege a fost dur criticat, adoptat de către Parlament în prima lectură, dar retras ulterior din procedura legislativă.

Chiar dacă proiectul de lege a fost ulterior retras din Parlament, totuși, Guvernul prin această acțiune a dat dovadă de implicare directă în acest proces, contra Investitorului față de care s-a angajat în 2004 că îl va proteja și va depune toate eforturile necesare pentru a preîntâmpina orice acțiune, care pot dăuna investitorul.

În astfel de condiții, când Portul a fost tranzacționat fără acordul Guvernului, cu niște sume derizorii, asupra căruia există interdicția de a fi operate careva acțiuni, totuși a mai avut loc o tranzacție.

BERD, printr-un comunicat public ne anunță că este unicul beneficiar efectiv al operatorului Portului Internațional Liber Giurgiulești, prin intermediul unor tranzacții din Cipru, în condițiile interdicțiilor legale de efectuare a operațiunilor cu acțiunile companiei vizate. Aici autoritățile statului iarăși nu intervin, ba mai mult unii reprezentanți ai autorităților publice s-au angajat pe post de avocați al BERD-ului, parte implicată în conflict, avansând diverse declarații în spațiul public, care din nefericire pentru noi vor deveni parte în dosarul Investitorului din 2004 contra Republicii Moldova.

Astăzi Moldova este într-o situație dezastruoasă. Obiectele sale de infrastructură critică, prin diverse scheme au ajuns să fie gestionate de persoane dubioase. Obiecte de valoare în sumă de zeci de milioane de euro sunt tranzacționate prin zone off-shore cu preț de câteva sute de EURO. Autoritățile responsabile nu întreprind nimic pentru a contracara astfel de acțiuni. Chiar dacă există decizii definitive ale instanțelor de judecată, autoritățile statului nu depun nici cel mai mic efort, pentru asigurarea executării lor. Guvernul și reprezentanții săi uită că au angajamente internaționale de protecție a investițiilor. Persoane de rang înalt iresponsabil se angajează în declarații publice, care dăunează intereselor naționale ale Republicii Moldova. Iar în rezultatul acestor acțiuni Moldova este în pragul unui litigiu, prin care va fi obligată să ofere despăgubiri de cel puțin 52 milioane Euro, în conformitate cu Acordul de Investiții din 2004, semnat de Guvern și votat de Parlament.

Subiectul Portului Internațional Liber Giurgiulești demult nu mai este un caz civil între două părți private. El este un caz de importanță națională, cu implicații directe asupra securității statului și a banului public. Portul Giurgiulești, trebuie să revină pe agenda publică, să devină subiect de dezbateri politice, deoarece în dependență cum vom gestiona noi acest caz, depinde soarta și altor obiecte de infrastructură critică, pe care Moldova le-a pierdut sau riscă să le piardă.